

ADVIES 92

**EEN BELEIDSKADER VOOR COMPETENTIEPOLEN EN
STRATEGISCHE ONDERZOEKSCENTRA**

12 mei 2005

ADVIES 92

**EEN BELEIDSKADER VOOR COMPETENTIEPOLEN EN
STRATEGISCHE ONDERZOEKSCENTRA**

12 mei 2005

Inhoud

SITUERING.....	3
KRACHTLIJNEN VOORSTEL	3
VRAAGSTUK EXCELLENTIEPOLEN	3
FUNDAMENTEEL ONDERZOEK	5
DE NOODZAKELIJKE VOORBEREIDINGSFASE	5
DE INTERNATIONALE EN EUROPESE DIMENSIE	5
ADVIES	6
AANBEVELINGEN BIJ ALGEMENE BELEIDSOPTIES	6
AANBEVELINGEN BIJ DE CONCRETE UITWERKING	8
NOMENCLATUUR.....	8
DISCIPLINES EN SECTOREN.....	8
VRAAGSTURING INITIATIEVEN.....	8
EVALUATIE	9
MATRIX VOOR ONDERZOEKSFINANCIERING	10
ZWAARTEPUNTVORMING VOOR FUNDAMENTEEL ONDERZOEK	10
VOORBEREIDINGSFASE.....	10
ROL IWT	11
BESLISSINGSVERANTWOORDELIJKHEID	11
ORGANISATIE MET BETREKKING TOT INTELLECTUELE EIGENDOM (IE)	11

Advies 92

Een beleidskader voor Competentiepolen en Strategische Onderzoekscentra

Advies bij

- **het voorstel voor een beleidskader voor de steun aan grote kenniscentra t.b.v. innovatie: Competentiepolen en Strategische Onderzoekscentra**

SITUERING

Vice-minister-president Fientje Moerman vraagt de VRWB om advies bij het voorstel voor een beleidskader voor de steun aan grote kenniscentra t.b.v. innovatie: Competentiepolen en Strategische Onderzoekscentra. Het voorgestelde beleidskader dient om voor de toekomst te voorzien in de nodige stroomlijning en onderbouw van Competentiepolen en Strategische Onderzoekscentra.

Onder de vorige legislatuur en ook daarvoor zijn heel wat initiatieven genomen die vanaf 2001 - 2002 het etiket excellentiepool kregen. Ook al zijn er gemeenschappelijke raakpunten, toch is er een grote heterogeniteit in het aantal initiatieven vast te stellen. Bij de creatie van excellentiepolen is er duidelijk *bottom-up* gewerkt. Dit heeft als verdienste dat er interessante initiatieven zijn kunnen starten. Anderzijds is de coherentie in het geheel wat zoek geraakt en dit heeft ongetwijfeld aanleiding gegeven tot een zekere wildgroei in initiatieven, voornamelijk sedert 2003.

Vandaar dat de minister een beleidskader wenst uit te werken om enerzijds de term 'excellentiepool' duidelijker af te bakenen en anderzijds initiatieven te kunnen selecteren binnen de beschikbare budgetten.

De VRWB heeft zelf reeds in zijn memorandum 'Wetenschap en Innovatie in Vlaanderen 2004 - 2010' heel wat beschouwingen gemaakt omtrent het excellentiebeleid rond strategische sectoren. Volgens de Raad was er duidelijk nood aan een coherent en consistent beleidskader, een selectiekader en een transparant organisatieproces.

KRACHTLIJNEN VOORSTEL

VRAAGSTUK EXCELLENTIEPOLEN

De nota van de minister stelt dat er nood is aan 'strategische kennisokkels' waarbij een intense interactie tussen kennisactoren een duidelijke meerwaarde kan bieden en waarbij het aspect internationale samenwerking mee moet ingecalculereerd worden, zeker op Europees niveau. De innovatiebehoefte zijn van uiteenlopende aard gaande van de nood aan strategisch basisonderzoek met ontwikkeling van kennisplatformen en de nood aan

kennisdiffusie tot de nood aan grotere onderzoeks- en testfaciliteiten, al dan niet in combinatie. De term 'excellentie' dient wel duidelijker afgebakend te worden. Vandaar dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen Strategische Onderzoekscentra en Competentiepolen.

- Competentiepolen zijn gericht op de bundeling en samenwerking tussen innovatieactoren en vnl. gericht op een onderzoeks- en innovatierelevantie op Vlaamse schaal. Hun omvang zal dan ook doorgaans relatief bescheiden zijn.

De bestaande mechanismen, het VIS-besluit, het TETRA-fonds, SBO ... laten juridisch-technisch toe om deze voorstellen te financieren hoewel er een aantal bijsturingen zullen moeten doorgevoerd worden. De budgettaire nodige middelen voor de Competentiepolen zijn evenwel relatief groot gezien binnen deze financieringskanalen. Hun mogelijk 'crowding out'- effect kan tot een weerstand in het beslissingsproces leiden. Diverse modaliteiten worden voorgesteld, alsook een combinatie van financiering met Europese Structurele Fondsen.

De evaluatiecriteria voor de Competentiepolen zijn in principe deze van de reguliere steunkanalen (o.m. het ontvankelijkheids criterium, het economisch innovatiepotentieel en de kwaliteit van het project). De nota stelt wel dat de steunomvang in relatie moet staan met het valorisatiepotentieel. Bij onvermijdelijke budgettaire beperkingen dient er tevens een prioriteitstelling te gebeuren.

De Competentiepolen zullen tussentijds geëvalueerd worden, waarbij dezelfde performantie-indicatoren gehanteerd worden als bij de projecten in de reguliere steunkanalen.

Er wordt een open oproepprocedure gevolgd voor de toekenning van steun aan Competentiepolen, wat in het verleden niet gebeurde.

- Strategische Onderzoekscentra onderscheiden zich van de Competentiepolen doordat zij hun relevantie voor Vlaanderen dienen waar te maken door het realistisch ambiëren van excellentie van internationaal topniveau. Hun omvang zal hiertoe noodzakelijkerwijze een substantiële 'kritische massa' moeten vertonen.

De Strategische Onderzoekscentra worden geëvalueerd op basis van hun wetenschappelijke kwaliteit en hun valorisatiepotentieel, niet alleen het bestaande maar zeker ook het toekomstige valorisatiepotentieel. Onvermijdelijke budgettaire beperkingen leiden tot een prioriteitskeuze door de Vlaamse regering. Vlaanderen is immers niet in staat om tientallen Strategische Onderzoekscentra op te richten.

Om internationale wetenschappelijke excellentie te kunnen bereiken, dient er verder gebouwd te worden op bestaand Vlaams onderzoek van internationaal erkend niveau. Daarnaast is er nood aan voldoende kritische massa, wat een bundeling vergt van excellentie binnen Vlaanderen.

Een beslissing voor de Strategische Onderzoekscentra inzake de strategische overweging en de omvang van de budgettaire engagementen zal op het hoogste politieke niveau (Vlaamse regering) worden genomen.

Ook voor de Strategische Onderzoekscentra wordt in een aantal standaardvoorzieningen zoals een convenant, prestatie-indicatoren, statuten en evaluatie voorzien.

FUNDAMENTEEL ONDERZOEK

In de nota van de minister wordt gesteld dat binnen de middelen voor fundamenteel onderzoek ook zwaartepuntvorming nagestreefd dient te worden. Voor het bereiken van internationale wetenschappelijke excellentie voor fundamenteel onderzoek is er immers voldoende kritische massa vereist. De nota wijst op een versnippering van de middelen in de financieringskanalen voor fundamenteel universitair onderzoek en verklaart dat dit grotendeels te wijten is aan het ontbreken van een externe verplichting van zwaartepuntvorming. Er wordt aangestuurd op regelingen die leiden tot zwaartepuntvorming binnen de middelen voor het fundamenteel onderzoek op Vlaams niveau. Zo stelt de nota voor om een richtlijn in te bouwen in de Beheersovereenkomst met het FWO-Vlaanderen. De prioriteiten inzake wetenschapsdomeinen blijven alleszins wetenschapsgedreven. Volgens de nota van de minister kan de vereiste van zwaartepuntvorming bij het FWO enkel gerealiseerd worden wanneer dit gepaard kan gaan met ruimere kredieten.

DE NOODZAKELIJKE VOORBEREIDINGSFASE

Zoals gesteld in het voorstel, is een grondige voorbereidende studiefase waarin vooral de samenwerkingssynergieën tussen de actoren gedetecteerd worden, essentieel voor zowel de Competentiepolen als voor Strategische Onderzoekscentra. Belangrijk ook is de nodige ondersteuning, al van bij de opstartfase van deze initiatieven.

De nota duidt erop dat er dient gewaakt te worden op mogelijke 'rechter en partij'-situaties voor het IWT. Het IWT dient de voorstellen met voldoende onafhankelijkheid en afstandelijkheid te evalueren. Het IWT heeft verder als opdracht de grote kenniscentra inzake innovatie op te volgen en de netwerkvorming tussen deze kenniscentra te bewerkstelligen.

DE INTERNATIONALE EN EUROPESE DIMENSIE

De nota stelt dat voor Strategische Onderzoekscentra de internationale dimensie cruciaal is. Een actieve deelname aan Europese Onderzoeksprogramma's is bijgevolg zonder meer geboden. Volgens de nota kan dit voor de Competentiepolen relevant zijn, maar niet imperatief. Voor Strategische Onderzoekscentra en Competentiepolen zijn gaandeweg ook bi- of multilaterale samenwerkingen geboden met vergelijkbare centra in het buitenland.

ADVIES

AANBEVELINGEN BIJ ALGEMENE BELEIDSOPTIES

1.1. Met het voorliggende voorstel creëert de minister een beleidskader waarin alle initiatieven onder de vroegere verzamelnaam 'excellentiepolen' kunnen ondergebracht worden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen Competentiepolen en Strategische Onderzoekscentra. Met het nieuwe beleidskader beoogt de minister voor de toekomst de steun aan nieuwe kenniscentra te stroomlijnen en te onderbouwen, alsook de relevantie en vooral de budgettaire prioriteiten te kunnen afwegen.

1.2. De VRWB staat positief tegenover het voorstel van beleidskader van de minister. In zijn Memorandum 'Wetenschap en Innovatie in Vlaanderen 2004-2010' (september 2004) stelde de VRWB inderdaad dat er nood was aan een transparant beleids- en selectiekader en organisatieproces inzake excellentie in strategische sectoren.

1.3. De Raad benadrukt dat het voorstel een beleidskader is en geen vernieuwd of bijkomend organiek of reglementair kader voor het toekennen van overheidssteun. Terecht wordt dan in de nota verwezen naar de bestaande besluitvormingsprocessen die mits bijsturingen waar nodig, kunnen volstaan.

1.4. Dit actueel beleidsthema gaat tevens in op bewegingen die zich ook op internationaal niveau voordoen en zelfs door het beleid van de EU worden gestimuleerd, namelijk de creatie van grotere en open samenwerkingsverbanden die de collectieve/coöperatieve dimensie van de technologische innovatie mogelijk maken en verruimen.

De VRWB beveelt daarom aan om de beoogde krachtenbundeling niet enkel op Vlaanderen te richten, maar ook aandacht te hebben voor het stimuleren van kennisinstellingen tot Europese en zelfs wereldwijde krachtenbundeling. Dergelijke internationale openheid laat toe om echt op strategisch niveau over onderzoek en innovatie na te denken.

1.5. Het maken van strategische keuzes door de Vlaamse regering moet degelijk worden onderbouwd en met grote betrokkenheid van de actoren (bedrijven, kennisinstellingen, overheid). Als een bruikbaar instrument om te anticiperen op toekomstige trends en om op basis hiervan wetenschappelijke en technologische strategische keuzes te maken, schuift de VRWB het proces van de wetenschaps- en technologieverkenningen naar voor. De VRWB heeft hiervoor een project opgezet dat op 1 januari 2005 is gestart. Diverse actoren worden betrokken bij deze studie teneinde de noodzakelijke integriteit van de methodiek en de gebruikte data te waarborgen.

1.6. Daarenboven pleit de VRWB ervoor dat de Vlaamse overheid zeer zuinig zou omspringen met het opstarten van nieuwe initiatieven. Nieuwe Competentiepolen of Strategische Onderzoekscentra moeten een duidelijke meerwaarde betekenen t.o.v. de bestaande financieringskanalen en onderzoeksorganisatie. Er is momenteel een veelheid en verscheidenheid aan dergelijke initiatieven in Vlaanderen. Zo zijn er elf collectieve centra (toch

ook minstens als competentiepolen te beschouwen, maar waarnaar niet wordt verwezen in de nota), vier grote strategische onderzoekscentra (IMEC, VIB, VITO, IBBT), een dertigtal TIS-projecten (die als innovatie samenwerkingsverband ook technologiediffusie hoog in het vaandel voeren en waarvan er een aantal bezig zijn zich om te vormen tot competentiepolen) en zeven competentiepolen (VIL, Flanders' Drive, IncGeo, FMTC, Flamac, Milieucentrum, Flanders' Food). Dit brengt het totaal aan initiatieven in de bredere sfeer van Competentiepolen en Strategische Onderzoekscentra op minstens 52. De VRWB stelt dat dit eerder tot versnippering leidt dan tot de beoogde krachtenbundeling.

Bovendien creëert elk van dergelijke initiatieven zijn eigen overhead en structuren (programmamanagers, projectmanagers, innovatieadviseurs) wat allerminst bevorderend is voor de efficiëntie en de kennistransfer.

1.7. De positionering van nieuwe strategische initiatieven t.o.v. bestaande actoren moet eenduidig bepaald worden met respect voor de eigenheid, de opdrachten en de reeds opgebouwde expertise. In het bijzonder moet rekening gehouden worden met de decretale omgeving waarin de universiteiten werken. De VRWB is van oordeel dat het creëren van te veel en te verscheiden hybride tussenstructuren het momenteel goed werkende kader rond valorisatie kan verstoren.

1.8. Voor de VRWB moet ook het proces van de genese alsook de selectie van dergelijke strategische initiatieven transparant verlopen. Kwaliteit moet hierin de belangrijkste parameter zijn. Toegankelijkheid en constructieve openheid voor mogelijks betrokken actoren van bij het begin is een noodzaak.

1.9. Verder is de VRWB van oordeel dat de overheid met nieuwe Strategische Onderzoekscentra en Competentiepolen een beheersovereenkomst moet afsluiten, zoals nu ook al het geval is voor de bestaande instellingen, van maximum vijf jaar. In het vijfde jaar is een grondige evaluatie aangewezen. Voor de nieuwe initiatieven zou best al na twee of drie jaar worden nagegaan of de doelstellingen kunnen gerealiseerd worden.

1.10. De VRWB en zijn commissies stellen vast dat het hier voorgestelde beleidskader een belangrijk instrument zal worden voor de toekomst van het Vlaamse onderzoekslandschap en belangrijke praktische consequenties met zich zal meebrengen. De VRWB neemt zich voor om in een opvolgfase nog verder in te gaan op meer specifieke en concrete implementaties van dit beleidskader.

AANBEVELINGEN BIJ DE CONCRETE UITWERKING

NOMENCLATUUR

2.1. Het is een goede zaak dat men de allesomvattende term van ‘excellentiepolen’ heeft verlaten en overgestapt is op twee nieuwe begrippen: de Competentiepolen en de Strategische Onderzoekscentra, die de twee verscheiden niveau’s duidelijker afbakent. Deze tweedeling, volgens de criteria in het voorstel, kan leiden tot meer duidelijkheid in de beslissingskanalen.

2.2. De genese, de ontwikkeling en de finaliteit van Competentiepolen aan de ene kant en de Strategische Onderzoekscentra aan de andere kant, is verschillend. Maar de verschillende vormen van kenniscentra kunnen heel complementair aan elkaar zijn. Ze hebben allen een geëigende verschillende rol te spelen, maar gezamenlijk bieden zij een duidelijke meerwaarde voor de ondernemingen/sectoren die ermee gelinkt zijn. Er zou ruimte moeten zijn voor de brugfunctie van dit soort initiatieven en voor horizontale kennisoverdracht.

2.3. De VRWB heeft bedenkingen bij het ambitieniveau van de Competentiepolen. De nota legt de ambitie voor de Strategische Onderzoekscentra op wereldniveau, voor de Competentiepolen wordt een ambitieniveau ‘Vlaanderen’ naar voor geschoven. Nochtans is ook voor die centra in veel gevallen een internationale dimensie aangewezen. In onze steeds internationaler wordende bedrijfsrealiteit dienen deze Competentiepolen zich op zijn minst te richten op Europees niveau om bv. de weg naar het internationale niveau voor de Vlaamse industrie mee te faciliteren of om mee te kunnen spelen binnen de Europese Technologieplatformen binnen het zevende EU-Kaderprogramma. Enkel zo zullen de Competentiepolen immers relevant blijven voor de industriële doelgroep en aansluiting vinden bij het internationale onderzoeksgebeuren. Het ambitieniveau voor de Competentiepolen is dus essentieel meer dan Vlaanderen.

DISCIPLINES EN SECTOREN

2.4. De VRWB onderschrijft dat de economische finaliteit centraal staat bij deze grote kenniscentra ten behoeve van innovatie. Anderzijds moeten de Competentiepolen en Strategische Onderzoekscentra wél open staan voor alle disciplines.

VRAAGSTURING INITIATIEVEN

2.5. De meeste van de bestaande centra zijn ontstaan vanuit noden en vragen van de industrie en de betrokken sectoren. De VRWB begrijpt dat de Vlaamse overheid bepaalde initiatieven prioritair wil behandelen. Zo komt bv. de grote diversiteit aan concepten en missies bij de Competentiepolen tegemoet aan de uiteenlopende noden binnen de ondernemingswereld en is duidelijk een verrijking van het Vlaamse innovatielandschap.

2.6. De Raad waarschuwt er echter voor om dit al te zeer vraag gestuurd (maatschappij, industrie) te laten gebeuren. Dit ontnemt immers de kansen aan initiatieven waarvoor op dit ogenblik niet direct een ‘afnemer’ aanwijsbaar is, maar die een enorm potentieel en competentie kunnen inhouden. De biotechsector in Vlaanderen en Nokia in Finland zijn

uitstekende voorbeelden van dergelijk dynamisch proces, waarin nieuwe technologieën en competenties ontwikkeld worden met een enorme economische waarde, maar zonder dat zich daarvoor vooraf een duidelijke markt aftekent.

2.7. Succesvolle overdracht van kennis en de valorisatieroute vergt een evenwichtige en goede zender-ontvanger relatie. Er dient dus voldoende aandacht te gaan naar het wegwerken van kennisabsorptieproblemen bij Vlaamse bedrijven en naar het verruimen van het aantal kennisintensieve bedrijven met voldoende eigen beslissingsautonomie. Dit impliceert dat in dit debat ook de vraag dient gesteld te worden waarom nog te weinig kleine kennisintensieve bedrijven doorgroeien naar grote bedrijven van eigen bodem.

2.8. Een goede mobiliteit tussen onderzoekers (residentships) leidt tot (a) betere de facto vraagsturing en (b) tot meer efficiënte kennisoverdracht. Het gebeurt evenwel zelden dat onderzoekers uit Vlaamse bedrijven verblijven in Vlaamse onderzoekscentra en vice versa. De Vlaamse actoren verkiezen het buitenland boven Vlaanderen. Een werkgroep van de commissie Technologiebeleid reflecteert over deze materie en bereidt hiervoor een voorstel voor.

EVALUATIE

2.9. Het voorgestelde beleidskader onderwerpt de op te richten kenniscentra aan evaluatie- en selectieprocedures. De VRWB beveelt aan dat ook de bestaande, recent opgerichte centra aan de procedures en criteria van dit kader getoetst worden en eventueel bijgestuurd worden. Dit komt de transparantie zeker ten goede.

2.10. Gezien de duidelijke differentiatie die tussen de twee types centra gemaakt wordt, zijn geëigende evaluatieprocedures hier ook op hun plaats.

2.11. Het voorstel voorziet in regelmatige evaluaties. De VRWB dringt erop aan dat voor de nieuwe instellingen reeds kort na de opstart (bv. twee jaar of drie jaar na de oprichting) wordt nagegaan of deze beantwoorden aan de onderbouwende argumentatie van de steunbeslissing. Dit moet eveneens gebeuren voor de serie recent opgerichte centra. Op basis van de resultaten van deze evaluatie kan eventueel bijgestuurd worden. Diepgaande evaluaties kunnen dan met een gepaste regelmaat gebeuren.

De VRWB raadt aan dat ook de doelstellingen van deze initiatieven bijkomend geëvalueerd worden als een onderdeel van deze diepgaande evaluaties, zoals nu reeds het geval is bij een aantal onderzoeksinstellingen. Economische parameters, noden ... kunnen immers doorheen de tijd wijzigen. Bijsturingen, accentverschuivingen in de opdrachten en desnoods het opheffen van het initiatief, moeten kunnen.

2.12. Analoge initiatieven in het buitenland hebben een tijdshorizon van zeven tot tien jaar. Het werken met beheersovereenkomsten van vijf jaar, zoals voor bestaande centra, laat ook hier een afbakening van de steunperiode toe.

MATRIX VOOR ONDERZOEKSFINANCIERING

2.13. Het ontwerpvoorstel brengt de Strategische Onderzoekscentra onder bij het strategisch basisonderzoek. De VRWB is het daar mee eens. Voor de Competentiepolen werd dergelijke redenering niet gemaakt. Nochtans is dit belangrijk in het kader van een evenwichtige invulling van de matrix van onderzoeksfinanciering en een evenwichtige groei van de middelen voor O&O. Beide initiatieven zullen immers een belangrijk pakket aan middelen vertegenwoordigen. De Competentiepolen, die aan diverse vormen van innovatieondersteuning doen, horen eerder thuis bij het toegepast onderzoek.

In geen geval mag de groei van de middelen voor dergelijke *top down* benadering de groei van vrije initiatieven (via SBO en IOF) belemmeren. Een evenwichtige verhouding tussen *top down* en *bottom up* moet behouden blijven.

2.14. De VRWB onderschrijft dat er duidelijk onderscheiden budgetlijnen zijn voor beide initiatieven, zoals voorgesteld door de minister. Voor Strategische Onderzoekscentra zullen de financieringsmodaliteiten de vorm aannemen van een dotatie. Voor de Competentiepolen is het essentieel dat voor de ondersteuning vertrokken wordt vanuit een businessplan-aanpak en niet vanuit een enge projectaanpak. In een Competentiepool zetten meerdere actoren immers samenwerkingsverbanden op die vaak ruimer zijn in voorwerp en tijd dan de context van een gesubsidieerd project. De VRWB is van oordeel dat het ondersteuningsinstrumentarium voor Competentiepolen voldoende flexibel moet aangewend worden en vooral faciliterend moet werken.

ZWAARTEPUNTVORMING VOOR FUNDAMENTEEL ONDERZOEK

2.15. De VRWB onderschrijft dat zwaartepuntvorming ook voor het fundamenteel onderzoek belangrijk is en moet gestimuleerd worden, zowel wat de thema's als de middelen betreft, maar alleen daar waar het nodig en nuttig blijkt. De voorgestelde extra stimuli voor strategisch onderzoek en toegepast onderzoek moeten daarom gepaard gaan met analoge steun voor een consolidatiefase in het fundamenteel onderzoek (BOF en FWO), waarbij het principe van bottom-up gerespecteerd blijft en met respect voor de persoonlijke vrijheid van de onderzoeker.

Het bevorderen van interdisciplinariteit verdient in deze context extra aandacht.

Het beleidskader voor het fundamenteel onderzoek zal trouwens met een even kritische ingesteldheid moeten worden benaderd als het voorliggend beleidskader.

VOORBEREIDINGSFASE

2.16. Het voorstel van de minister benadrukt het belang van een diepgaande voorbereidende studiefase.

De VRWB beaamt dat het maken van dergelijke strategische keuzes door de overheid degelijk moet worden onderbouwd en met grote betrokkenheid van de actoren (bedrijven, kennisinstellingen, overheid). De Raad herhaalt dat het proces van de wetenschaps- en technologieverkenningen een bruikbaar instrument is om te anticiperen op toekomstige trends en op basis hiervan wetenschappelijke en technologische strategische keuzes te

maken. Diversiteit van de actoren betrokken bij dergelijke studies waarborgt de noodzakelijke integriteit van de methodiek en de gebruikte data.

RoL IWT

2.17. De VRWB pleit voor zakelijkheid bij de opvolging van de kenniscentra. In de nota van de minister wordt er terecht gewezen op een *'conflict of interest'* waarbij het IWT tegelijk voor het voorfaseonderzoek, de beoordeling als voor de ondersteuning instaat. De VRWB dringt erop aan dat de opdracht van de diverse overheidsadministraties hierin vooraf dient uitgeklaard te worden.

2.18. De Raad van Bestuur van het IWT krijgt een grote verantwoordelijkheid. De vraag is hoe dit in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid zal worden uitgewerkt.

BESLISSINGSVERANTWOORDELIJKHEID

2.19. Uit de nota is het duidelijk dat de beslissingsverantwoordelijkheid voor de Strategische Onderzoekscentra bij de Vlaamse regering ligt. Voor de Competentiepolen zou dit de uitvoerende overheid (IWT) zijn. De VRWB pleit ervoor dat de minister bij beide initiatieven de eindverantwoordelijkheid zou dragen voor de beleidsbeslissingen.

ORGANISATIE MET BETREKKING TOT INTELLECTUELE EIGENDOM (IE)

2.20. De organisatie met betrekking tot intellectuele eigendom is nog onvoldoende uitgewerkt en stimuleert nog te weinig de vlotte samenwerking tussen de actoren. De VRWB vraagt een duidelijke regeling van de IE-aspecten die een maximale valorisatie garandeert voor de Vlaamse economie. In het kader van de open innovatiesystemen wordt de klassieke opvatting van IE doorbroken en evolueert de organisatie van IE bij samenwerking tussen diverse partners meer en meer naar het efficiënt opbouwen van generieke en/of herbruikbare functionele IE-blokken, die economisch belangrijk zullen zijn in de toekomst.

2.21. Het voorgestelde beleidskader moet rekening houden met de decretale omgeving waarin de universiteiten werken en met respect voor de opdracht van de universiteiten. De laatste tien jaar hebben zij hard gewerkt aan de ontwikkeling van hun derde opdracht: valorisatie. Het bestaan van het IOF bevestigt die opdracht. Bovendien is het Vlaams decreet inzake Intellectuele Eigendom toonaangevend in Europa. Bij het uitwerken van voorliggend kader moet terdege met deze realiteit rekening gehouden worden.

2.22. Er dient voldoende ruimte te zijn zowel financieel als voor alles wat IE betreft om nauw samen te kunnen werken tussen Competentiepolen en Strategische onderzoekscentra (en/of universiteiten). Competentiepolen zouden (a) in voldoende financiële ruimte dienen te voorzien om herbruikbare IE-blokken van Strategische Onderzoekscentra of universiteiten te kunnen opnemen (nu hebben de competentiepolen daar geen budget voor) voor verdere vertaling naar hun doelgroep, (b) een IE-model dienen te hebben die hen toestaat om op drie niveau's met strategische onderzoekscentra samen te werken: (1) via dienstverleningsakkoorden (meest eenvoudige), (2) via de transfer van bestaande IE vanuit een Strategische Onderzoekscentrum (of universiteit) en (3) via de gezamenlijke creatie van

nieuwe intellectuele eigendom, waarbij zij bijvoorbeeld de gebruiksrechten krijgen voor hun specifieke doelgroepapplicaties en de kennisinstellingen (als mede-eigenaar) dergelijke IE vrij daarbuiten kunnen aanwenden. Ultiem zou dit zelfs ook moeten leiden tot gemeenschappelijke spin-off bedrijven.

EUROPESE CONTEXT

2.23. De VRWB raadt aan dit initiatief door specialisten te laten toetsen aan de EU-regelgeving terzake en na te gaan of aanmelding hier nodig is.

OPERATIONALISERING

2.24. De VRWB zal in een volgende bespreking meer in detail reflecteren over de uitwerking van het hele proces (genese proces, selectie, organisatie, beheersovereenkomst, IP-regeling, opvolging, evaluatie ...).

Elisabeth Monard
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Litgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

E. Monard, secretaris

VRWB-secretariaat
North Plaza B
Koning Albert II-laan 7 - 4e verd.
B-1210 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.vlaanderen.be

